
КОЖУХАР Ж.В.,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач, кафедра
математики, інформатики та
інформаційної діяльності,
Ізмаїльський державний
гуманітарний університет,
м. Ізмаїл, Україна

ЗАСОБИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ-ДОКУМЕНТОЗНАВЦІВ ДО ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті розглядаються проблеми підготовки майбутніх бакалаврів-документознавців до формування інформаційно-комунікативної компетентності, в умовах нової освітньої парадигми. Виявлені основні складові інформаційно-комунікативної компетентності документознавців, чинники та напрями впливу на організацію навчально-виховного процесу. Запропонована система заходів, зорієнтована на набуття досвіду інформаційної і комунікативної роботи в сучасному інформаційному середовищі.

Ключові слова: компетентнісний підхід, інформаційно-комунікативна компетентність, інформаційна діяльність

В статье рассматриваются проблемы подготовки будущих бакалавров-документоведов при формировании информационно-коммуникативной компетентности в условиях новой образовательной парадигмы. Выявлены основные составляющие информационно-коммуникативной компетентности документоведов, факторы и пути воздействия на организацию учебно-воспитательного процесса. Предложена система мероприятий, ориентированная на приобретение опыта информационной и коммуникативной работы в современном информационном обществе.

Ключевые слова: компетентностный подход, информационно-коммуникативная компетентность, информационная деятельность

In the given article it is examined the problems of future bachelors in documentation science training for the formation of informative and communicative competence under the conditions of modern educational paradigm. It has been revealed the main components of information and communicative competence of the specialists in documentation science and it has been studied the main factors and ways of influence on the organization of educational process. It is offered the system of activities that are oriented on the acquisition of the experience in informative and communicative work in modern informative society.

Key words: *competence-based approach, the informative and communicative competence, informative activity.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У зв'язку із стрімким розвитком в Україні інформаційного суспільства, все зростаючі вимоги до рівня підготовки випускників вищих навчальних закладів, постають актуальні питання, пов'язані з проблемою підготовки конкурентоспроможного фахівця документознавця, здатного до швидкого сприйняття й опрацювання великих інформаційних масивів, вільної орієнтації в інформаційному просторі, використання інформаційно-комунікаційних технологій в професійній діяльності.

Ці тенденції вимагають підвищення якості сучасної освіти через реалізацію компетентнісної парадигми, яка на думку О. Савченко спрямована на комплексне засвоєння знань та способів практичної діяльності, завдяки яким людина успішно реалізує себе в різних галузях своєї життєдіяльності та безперервної роботи над удосконаленням своїх професійних можливостей.

У сучасних умовах інформатизації суспільства та освіти поетапне оволо-

діння інформаційно-комунікативною компетентністю забезпечує ґрунтовний розвиток «уміння володіти знаннями» (В. Кремень) особистості, спроможності до активної продуктивної діяльності, є необхідною умовою успішного навчання, професійного розвитку та застосування можливостей використання ІКТ у професійній діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства. Компетентнісний підхід висуває на перший план уміння вирішувати проблеми, які виникають під час пізнання, освоєння сучасних технологій, взаємин з іншими людьми, у повсякденному житті під час виконання соціальних ролей тощо. На нашу думку, компетентнісний підхід у документознавчій освіті – це цілісна система заходів і засобів навчання, яка передбачає результативну спрямованість навчально-виховного процесу на формування фахівця, здатного до творчості й саморозвитку.

Аналіз досліджень і публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Вивчення наукових праць свідчить, що подана проблема досліджувалася в таких напрямках: дослідження теоретичних проблем документознавства і при-

кладних аспектів документознавчої освіти (І. Антоненко, І. Баштанар, В. Бездрабко, Н. Гайсинюк, С. Дубова, І. Коканова, С. Кулешов, Н. Кушнаренко, О. Матвієнко, Н. Назаренко, Г. Сілкова, М. Слободяник, Л. Філіпова, Г. Швецова-Водка та ін.); моделювання компетентнісного підходу в процесі навчання документознавців (І. Баштанар, Н. Гайсинюк, Р. Коканова, Г. Малик, О. Матвієнко, Н. Назаренко та ін.); визначення ролі компетентнісного підходу в професійній підготовці фахівців (І. Глазкова, І. Зимня, Л. Карпова, О. Локшина, О. Овчарук, О. Пометун, Т. Сорочан, М. Слободяник, С. Трубачева, А. Хуторський, тощо); проблеми формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців (Н. Барабанова, Ю. Грушевська, О. Кривонос, Ю. Плаксіна, В. Спрінсян, А. Хорошилова С. Федченко, та ін.). У зарубіжній літературі проблемам формування компетентностей присвячені наукові праці Д. Боудена, Е. Ф. Зеера, Ст. Ландшеера, Б. Менсфілда, Дж. Равена, Р. Стенберга, А. Стуф, П. Хагера та ін.

Інформаційна діяльність та робота з документами є найважливішою складовою інформаційного суспільства та охоплюють сьогодні практично усі сфери діяльності суспільства щодо створення, обробки, пошуку, передачі, зберігання інформації за допомогою новітніх інформаційних технологій. Вдосконалення системи документообігу через впровадження інформаційно-комунікаційних технологій визнано у всьому світі як один з найпріоритетніших напрямів розвитку науково-технічного прогресу. Таким чином, становлення і формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутнього фахівця є однією з важливих завдань підготовки бакалаврів-документознавців в умо-

вах вищої школи.

Однак, аналіз вітчизняного й зарубіжного наукового фонду й досвіду організації навчального процесу у вищих закладах освіти свідчить, що проблематика формування інформаційно-комунікативної компетентності бакалаврів-документознавців розглядається недостатньо.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз засобів підготовки майбутніх бакалаврів-документознавців до формування інформаційно-комунікативної компетентності, в умовах нової освітньої парадигми. Ми намагалися ґрунтовно розглянути чинники та напрями впливу на організацію навчально-виховного процесу через систему заходів, які зорієнтовані на набуття досвіду інформаційної і комунікативної роботи в сучасному інформаційному середовищі.

Виклад основного матеріалу. Дослідники компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутнього документознавця [1-4] визначають його як орієнтацію освітньої діяльності на формування у майбутніх фахівців як ключових, так і професійних компетенцій, що забезпечує ефективність виконання ним життєво та професійно значущих завдань.

Н. Бібік зазначала, що компетентнісний підхід передбачає «переорієнтацію з процесу на результат освіти в діяльнісному вимірі», розгляд результату з точки зору його актуальності, затребуваності в суспільстві. Саме компетентнісний підхід дозволяє забезпечити здатність особистості відповідати соціальним і професійним запитам, її потенціал практичного вирішення життєвих проблем.

Аналіз наукового доробку свідчить, що нині науковцями остаточно не напрацьовано єдиної позиції щодо ви-

значення поняття інформаційно-комунікативної компетентності як такої, так і її внутрішніх складових.

М. Слободяник наголошує на тому, що компетентісний підхід є найважливішим чинником удосконалення підготовки майбутніх документознавців. Зокрема, науковець поділяє фахові компетентності на ключові і професійні. Серед ключових виділяються: соціальні, культуротворчі, комунікаційні, компетенції, що пов'язані з інформацією, мотивація до безперервного навчання. Професійні компетентності поділяються автором на управлінські, організаційні, інноваційні, технологічні, інформаційно-комунікаційні. На думку науковця, інформаційно-комунікаційна компетентність документознавця сприяє вільному професійному обміну фаховою інформацією; використання мережі Інтернет для професійного зростання через створення й ефективне використання документознавчих сайтів, тощо.

І. Зимня виділяє «компетенцію в галузі інформаційних технологій», до складу якої входять отримання, опрацювання, подання матеріалу; перетворення отриманих даних (читання, конспектування), мультимедійні технології, комп'ютерна грамотність; володіння електронними пристроями, Інтернет-технологіями тощо.

Н. Баловсяк розглядає інформаційну компетентність яка відображає здатність до визначення інформаційної потреби; пошуку, опрацювання, зберігання та передавання даних в усіх їх формах та поданнях (друкованих або електронних формах); уміння працювати з комп'ютерною технікою та ІКТ, застосовувати їх у професійній діяльності та повсякденному житті. Крім цього, дослідниця також розглядає цю компетентність як сукупність трьох важливих складових: інформа-

ційної (здатність продуктивно працювати з теоретичним матеріалом); комп'ютерно-технологічної (уміння ефективно використовувати сучасні комп'ютерні технології); процесуально-діяльній (здатність застосовувати ІКТ на практиці)

На думку дослідниці І. Баштанар «інформаційно-комунікативна компетентність» майбутніх документознавців є складним інтегративним утворенням, що поєднує в собі інформаційно-комунікативні знання та вміння, а також особистісні якості, необхідні для повноцінного виконання функцій, пов'язаних з професійною діяльністю документознавців. Дослідник наголошує на тому, що інформаційна компетентність нерозривно пов'язана з комунікативною компетентністю, а їх взаємозв'язок забезпечує продуктивність підготовки фахівця до майбутньої професійної діяльності.

Отже, інформаційна та комунікативна компетентність може бути розглянута як єдине ціле, тобто компетентність, де інформація включена в комунікацію, що сучасними дослідниками визначається як інформаційно-комунікативна компетентність.

Серед ключових компетентностей Ю. Романишин виділяє окремо комунікативну та інформаційну компетентності, оскільки вони найширше застосовуються в професійній діяльності документознавців. Крім того, у своїх дослідженнях [4], науковець наголошує на тому, що формування даних компетентностей у майбутніх документознавців має два аспекти – загальноосвітній та професійний. Перший аспект пов'язаний з готовністю використовувати ІКТ в різних видах навчальної діяльності. Другий – з готовністю застосовувати ці технології в майбутній професійній діяльності,

орієнтуватися в інформаційному просторі та оперувати інформацією відповідно до потреб сучасного ринку праці [4, с. 36].

Згідно з кваліфікаційною характеристикою бакалавра з «Документознавство та інформаційна діяльність», провідними напрямки діяльності майбутніх документознавців є: визначення інформаційної потреби, пошук інформації та ефективної роботи з нею у всіх її формах та представленнях – як в традиційній, друкованій формі, так і в електронній формі; розроблення, впровадження та забезпечення функціонування єдиного в організації технологічного процесу документування й роботи з документною інформацією на основі використання сучасних автоматизованих технологій (складання, опрацювання й оформлення документів, реєстрація, облік руху, контроль виконання, довідково-інформаційна робота, зберігання); проектування, експлуатації і вдосконалення новітніх інформаційних технологій, що будуються на застосуванні комп'ютерної техніки, проектуванні й актуалізації баз і банків даних; удосконалення документної комунікації, підвищення результативності управлінської діяльності через підвищення ефективності керування документаційними процесами, одержання, використання, поширення і зберігання соціально важливої документованої інформації для досягнення мети інформаційних відносин.

Слід зазначити, що процес формування інформаційно-комунікативної компетентності – це безперервний процес, який починається в школі, під час вивчення дисциплін інформаційного спрямування та удосконалюються під час отримання фаху, при цьому становлення інформаційно-комунікативної компетентності прохо-

дить кілька етапів її формування від базового до професійного рівня.

На нашу думку, важливим чинником формування інформаційно-комунікативної компетентності та забезпечення успішності професійної діяльності майбутнього фахівця є сформована інформаційна культура особистості, як необхідний фактор соціалізації в інформаційному суспільстві. Формування інформаційної культури дозволить оптимізувати процес засвоєння майбутніми фахівцями-документознавцями певної системи знань, норм і цінностей, що призведе до утворення нового типу світогляду – інформаційного, а також дозволять йому компетентнісно виконувати свої професійні обов'язки.

Дослідники інформаційної культури (Я Галета, Е. Данильчук, М. Жалдак, Н. Морзе, А. Столяревська, І. Смірнова) стверджують, що цей феномен слід розглядати як складову загальної культури особистості, яка зорієнтована на інформаційне забезпечення людської діяльності та представлена сукупністю знань про основні методи отримання, кодування, переробки та майстерного використання інформації на практиці. Цей вид культури особистості передбачає розвинену інформаційну рефлексію, творчість у соціально-інформаційній активності, наявність гуманістично орієнтованої ціннісно-сенсової сфери. Слід зазначити, що процес формування інформаційної культури майбутнього бакалавра-документознавця слугує збагаченню знань, умінь та формуванню мотивів інформаційно-комунікативної компетентності.

Ю. Палеха наголошує на тому, що інформаційна культура є продуктом різноманітних творчих здібностей, які виявляються у знанні особливостей інформаційних потоків у своїй про-

фесійній галузі та проведенні їх моніторингу; в *умінні* працювати з різними інформаційними ресурсами (виданнями, архівними та електронними документами тощо), правовою та іншою офіційною інформацією; в *здатності* використовувати в своїй діяльності новітні інформаційні технології, базовими складовими яких є чисельні програмні продукти; знаходити необхідну інформацію у різних інформаційних системах (бібліотеках, архівах, мережі Інтернет), вміти її ефективно використовувати; у володінні основами аналітичного опрацювання документної інформації тощо.

Крім сформованої інформаційної культури фахівця, важливою умовою формування інформаційно-комунікативної компетентності студентів-ментознавців є розроблення і впровадження в освітню практику комплексу дисциплін інформаційно-комунікативного циклу, що становлять основу підготовки молодого спеціаліста до майбутньої професійної діяльності та забезпечують ефективне формування як інформаційної культури, так і теоретичних знань та практичних умінь в області ІКТ та комунікації (вербальної і невербальної). Наприклад, такі дисципліни як «Теорія комунікації», «Документно-інформаційні комунікації», «Аналітико-синтетична переробка інформації», «Інформаційно-аналітична діяльність» передбачають формування таких складових інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх бакалаврів-ментознавців як володіння *знаннями* про процеси комунікації, передачу повідомлень по різних комунікаційних каналах, про пошук (інформаційно-пошукову діяльність) на різних серверах, використовуючи різні види ресурсів для професійних цілей які виражаються у *вміннях* визначати якість отриманих

повідомлень, долати інформаційні бар'єри в процесі комунікації, володіти шляхами оптимізації комунікаційних процесів здійснювати пошук, формувати запит, працювати з різними інформаційно-пошуковими системами, сервісами Інтернет, здійснювати пошук в Інтернет-бібліотеках, і базах даних, використовувати WEB-ресурси, опрацьовувати отримані результати за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій тощо.

Дисципліни «Інтернет-технології і ресурси в інформаційній діяльності», «Інформаційно-комунікаційні технології за професійним спрямуванням», «Електронний документообіг», «Комп'ютерні мережі та телекомунікації», «Інтернет-технології», «Обчислювальна техніка та програмування», «Прикладне програмне забезпечення», «Формування баз даних» передбачають формування таких складових інформаційно-комунікативної компетентності які трансформуються у *знання* про різні види повідомлень, сучасне програмне забезпечення ділових процесів на підприємстві, знання програмних засобів ІКТ, стандартних прикладних програмних продуктів в професійній сфері, модернізації та оптимізації прийняття рішень з використанням ІКТ в професійній діяльності, організацію та функціонування простих та гіпермедійних баз даних, про системи управління базами даних та їх використання в сучасних ділових процесах, інформаційні технології експертних системи та системи підтримки та прийняття рішень, та наявність *вмінь* працювати з інформаційними об'єктами в професійній діяльності, управляти інформаційним процесом, створювати інформаційні моделі, навігаційні уміння при роботі з графічним інтерфейсом, проектування на комп'ютері

з використанням мультимедійного середовища інформаційні моделі, аналізувати за допомогою засобів інформаційно-комунікаційних технологій інформаційні процеси організації, працювати з професійним програмним забезпеченням та навички інсталяції/деінсталяції, з комп'ютерною та периферійною технікою, створювати текстові, графічні, звукові, анімаційні об'єкти, працювати з ними та включати їх в мультимедійні презентації, застосовувати програмні та апаратні засоби для створення БД, вміння працювати з гіпермедійними базами даних та використовувати різні види інформаційно-комунікаційних технологій в професійній діяльності тощо

Слід зазначити, важливою умовою роботи з інформацією є розвиток критичного мислення майбутнього фахівця, оскільки сьогодні це є засіб не лише продукції нового знання, а й самозбереження й самозахисту в інформаційному полі (Т. Воропай, М. Князян, М. Ліпман, А. Тягло, М. Шеремет). Критичне мислення, за М. Ліпманом, це є «когнітивна підзвітність», яка передбачає вміння аргументувати власну позицію та виявляти інтелектуальну незалежність. Воно забезпечується інтелектуальною відповідальністю; ґрунтується на мета-критеріях надійності, сили, релевантності, когерентності, послідовності й несуперечності; це є мислення, яке самовдосконалюється. Критичне мислення демонструє чутливість до контексту, а саме передбачає: виняткові обставини, котрі дозволяють зазвичай неприйнятне міркування розглядати як припустиме; спеціальні обмеження (заперечення суджень, прийнятих за нормальних умов); цілісність конфігурації (сприйняття інформації в контексті); не типовість доказу; ймовірність того, що певні смисли не можна перенести з

одного контексту чи мови до інших. Формування критичного мислення впливає на такі вміння інформаційно-комунікативної компетентності, як вибір методів інформаційної діяльності, оцінка ефективності розроблених інноваційних засобів, документознавчих моделей, проєктів оптимізації управління інформацією, засобів моніторингу використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в професійній діяльності, перспективності застосування власного професійного доробку в майбутній діяльності тощо.

На нашу думку, формування інформаційно-комунікативної компетентності бакалаврів-документознавців вимагає систематичного впровадження до структури самостійної роботи студентів з нормативних навчальних дисциплін системи різнорівневих навчально-дослідних та практико-орієнтованих завдань, що активізують прагнення пізнавати нове, оволодівати професійно значущою інформацією, оцінювати значення інформаційно-комунікативної компетентності у професійному становленні документознавців

Завдання із самостійної роботи дозволяють сформувати не лише стійкий інтерес, цінності пізнання, творчості, але й суттєво впливають на оволодіння інформаційно-комунікативними знаннями й вміннями та дозволяє задіяти інноваційно-творчі можливості студента, сприяють осмисленню ролі інформаційно-комунікативної компетентності як системоутворювальної в його професійній підготовці.

Перевагами завдань з використанням карт знань є обов'язковим застосування сучасних ІКТ як засобу розв'язування, забезпечення ефективної аналітико-синтетичної переробки й зберігання необхідної інформації,

належне її засвоєння та розуміння. Створення карт-знань передбачає: використання графічних образів; лаконічність та чіткість викладення думок; по одному ключовому слову (слово-сполученню) на кожній лінії; поєднання різних змістовних блоків ієрархії в разі необхідності. Це ефективний метод, що сприяє: розвитку мотивації до способів набуття знань; розвитку аналітичного мислення, інтелектуальних здібностей; опанування сучасними методами та методиками наукового пізнання, пов'язаними з використанням комп'ютерних технологій.

Висновки з даного дослідження й перспективи подальших розвідок. Таким чином, інформаційно-комунікативна компетентність – це одна з професійних компетентностей сучасного бакалавра-документознавця, яка проявляється в наявності сформова-

ного високого рівня інформаційно-комунікативної культури, ґрунтовних теоретичних знань та досвіду організації інформаційної взаємодії, вмінні будувати інформаційні моделі та досліджувати їх за допомогою засобів ІКТ, застосувати ІКТ в професійній діяльності, працювати з професійним програмним забезпеченням тощо. Необхідність формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх фахівців з документознавства обумовлена рядом обставин, серед яких важливим фактором виступає спрямованість державного освітнього стандарту вищої професійної освіти на пошук нових шляхів вирішення проблеми підвищення рівня професійної підготовки фахівців насамперед в інтелектуальних сферах праці, до яких належить документознавство та інформаційна діяльність

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гончаренко І. В. *Теоретико-методологічні засади професійної підготовки документознавців* / І. В. Гончаренко. – *Історико-культурна спадщина: збереження, доступ, використання* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 7–9 квітня 2015 р., Національний авіаційний університет / редкол. І. І. Тюрменко та ін. – К. : «Талком», 2015. – С. 335-339. – Режим доступу: <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/15356>
2. Грінберг Л. *Інформаційно-комунікативна складова професійної компетентності майбутніх документознавців* / Л. Грінберг // *Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: зб. наук. пр. / Київський нац. ун-т культури і мистецтв; ін-т державного управління. За заг. ред. В. В. Бездрабко.* – К.: КНУКіМ, 2011. – Вип. 5. – С. 151-157.
3. Малик Г. Д. *Педагогічні умови реалізації компетентнісного підходу у професійній підготовці майбутнього документознавця: дис. ... кандидата пед. наук* : 13.00.04 / Малик Галина Дмитрівна. – Київ, 2011. – 193 с.
4. Романишин Ю. Л. *Формування готовності майбутніх документознавців-менеджерів до професійної діяльності засобами інформаційно-комунікаційних технологій* : автореф дис... кан. пед. наук : 13.00.04 / Романишин Юлія Любомирівна. – Тернопіль, 2011 – 20 с.
5. Хуторской А. В. *Технология проектирования ключевых и предметных компетенций* / А. В. Хуторской // *Интернет-журнал «Эйдос».* – 2005. – 12 декабря. – Режим доступу: <http://www.eidos.ru/journal/2005/1212.htm>.

6. Шмелёв А. Н. Развитие ИКТ-компетентности бакалавров по направлению «Документоведение и архивоведение» / Н. С. Беззубенко, О. В. Родионова, А. Н. Шмелёв // *Современные проблемы науки и образования*. – 2015. – № 3. – С. 407-415. – Режим доступу: <http://cyberleninka.ru>
7. *Definition and Selection of Competencies. Theoretical and Conceptual Foundations (DESECO). Strategy Paper on Key Competencies. An Overarching Frame of Reference for an Assessment and Research Program – OECD (Draft)* // www.kaapeli.fi/~vsy/eaep/policy/b/DeSeCo.doc.

TRANSLITERATION OF RESOURCES:

1. Goncharenko I. V. (2015) *Teoretyko-metodologichni zasady profesiinoi pidgotovky dokumentoznavtsiv* [Theoretical and methodological principles of training of documentation specialists]. *Istoryko-kulturna spadshchyna: zberezhennia, dostup, vykorystannia – Historical and cultural heritage: preservation, access, use*. Retrieved from <http://er.nau.edu.ua:8080/handle/NAU/15356> [in Ukrainian].
2. Hrinberh L. (2011) *Informatsiino-komunikatyvna skladova profesiinoi kompetentnosti maibutnix dokumentoznavtsiv* [Informative communicative component of the professional competency of future specialists in documentation science]. V. V. Bezdrabko (Eds.), *Terminolohiia dokumentoznavstva ta sumizhnykh haluzei znan – Terminology of the scientific discipline of documentation and similar spheres of science: (pp. 151-157)*. Kiev: KHUKIM [in Ukrainian].
3. Malyk G. D. (2011) *Pedagogichni umovy realizatsii kompetentnogo pidxodu u profesiinii pidgotovtsi maibutniogo dokumentoznavtsia* [Pedagogical conditions for implementing competency-based approach in professional education of would-be records managers]. Candidate's thesis. Kiev [in Ukrainian].
4. Romanyshyn Yu. L. (2011) *Formuvannia gotovnosti majbutnix dokumentoznavtsiv-menedzheriv do profesiinoi diyalnosti zasobamy informaciiino-komunikatsiinykh tekhnologii* [The formation of future documentation and management specialists' readiness for professional activity by means of information and communication technologies] Extended abstract of candidate's thesis. Ternopol [in Ukrainian]
5. Khutorskoi A. V. (2005). *Tekhnologiia proektirovaniia kliuchevykh i predmetnykh kompetentsii* [Technology of projecting of key and subject competences]. *Internet-magazine «Eidos», December, 12* <http://www.eidos.ru/journal/2005/1212.htm>. [in Russian].
6. Shmelev A. N. & Bezzubenko N. S. & Rodionova O. V. (2015) *Razvitie IKT-kompetentnosti bakalavrov po napravleniiu «Dokumentovedenie i arhivovedenie»* [Development of informative and communicative competency of bachelors on the specialization of «The scientific discipline of documentation and archives»]. *Sovremennye problemy nauki i obrazovaniia – Modern problems of science and education, 4, 407-415*. Retrieved from <http://cyberleninka.ru> [in Russian].
7. *Definition and Selection of Competencies. Theoretical and Conceptual Foundations (DESECO). Strategy Paper on Key Competencies. An Overarching Frame of Reference for an Assessment and Research Program – OECD (Draft)* // www.kaapeli.fi/~vsy/eaep/policy/b/DeSeCo.doc.